

Sertifikovana ISO 9001

UNIVERZITETSKA BOLNICA FOČA
Studentska br. 5

Tel: 058/222-500; Faks: 058/210-417;
E-mail: bolnicaf@bolnicafoca.com
Web: www.bolnicafoca.com

Nastavna baza fakulteta

INFORMACIJE O ANESTEZIJI, PACIJENTU I NJEGOVOJ RODBINI

Bićete operisani.

Da bi Vas što bolje upoznali sa događajima u vezi sa anestezijom, koja je potrebna za operaciju ili dijagnostički pregled, pripremili smo iscrpne odgovore na najčešća pitanja u vezi sa anestezijom. Pokazalo se da su uspjesi liječenja mnogo bolji, ukoliko je pacijent dobro obaviješten o procesu i postupcima anestezije i kada konstruktivno saraduje sa doktorom i ostalim medicinskim osobljem. Upoznavanje sa anesteziološkim postupcima i mogućnostima razgovora sa anesteziologom, odagnaće strah i sumnje povezane sa anestezijom, vaša rodbina i prijatelji biće smireniji. Svjesni smo, da možda nismo uspjeli da objasnimo sva pitanja, koja bi vas interesovala u vezi sa anestezijom. Ukoliko su ostala otvorena pitanja ili dileme u vezi sa Vašom anestezijom, možete da upitate anesteziologa za naredna objašnjenja.

ŠTA JE ANESTEZIJA I KO JE ANESTEZIOLOG?

Anestezija je stanje u kojem pacijent ne osjeća bol, a njegove životne funkcije su pod pažljivim nadzorom i podešene na takav način da hirurg može da izvede operaciju. **Anesteziolog je doktor specijalista, koji je osposobljen za vođenje anestezije, liječenje životno ugroženih bolesnika u Jedinicama za intenzivno liječenje, za liječenje bola, za respiratornu fizioterapiju i za rad u urgentnoj medicini.** Ta znanja omogućavaju mu da izabere ili da Vam obezbijedi najkvalitetniju vrstu anestezije i da vas vodi i u toku preoperativne pripreme kao i u neposrednom postoperativnom oporavku.

KAKVA JE ULOGA ANESTEZIOLOGA KOD VAŠE OPERACIJE?

Anesteziolog **sakuplja informacije o Vašem opštem zdravstvenom stanju kao i o prošlim i sadašnjim bolestima.** Kada je upoznat sa planom Vaše operacije ili ispitivanja, izabraće najkvalitetniju anesteziju. Posjetiće Vas prije operacije i sa Vama će porazgovarati o događajima prije anestezije, u toku i poslije anestezije. Sve vrijeme u toku operacije ili ispitivanja anesteziolog brine o Vašoj sigurnosti, nadzire i reguliše normalan rad organizma. Prilikom vođenja anestezije pomaže mu anesteziološka medicinska-i sestra-brat (anestetičar). Sa lijekovima Vam uklanja bol, nadoknađuje izgubljenu tjelesnu tečnost i reguliše tjelesnu temperaturu. Mjeri i nadzire djelovanje životno značajnih organa. Poslije operacije uklanja postoperativni bol. Efikasno uklanjanje bola poslije operacije omogućava brzi i dobar oporavak. Kod obimnih operacija ili kod pacijenata u slabijem opštem zdravstvenom stanju - takve pacijente prebacujemo na Odeljenje za intenzivno liječenje; ovdje takođe dalje liječenje sprovodi anesteziolog. Rad anesteziologa uključuje i pregled,

ocjenu i eventualno perioperativno liječenje disajnih organa. Ovdje učestvuju pulmolozi u saradnji sa anesteziologom ili sam anesteziolog. Oni izvode različite terapijske postupke u cilju sprječavanja odnosno liječenja postoperativnih plućnih komplikacija.

VRSTE ANESTEZIJE

Anesteziju dijelimo na opštu, regionalnu i lokalnu. U toku opšte anestezije pacijent spava i nije svjestan šta se sa njim događa. Kod upotrebe lokalne i regionalne anestezije pacijent ima anesteziran (umrtvljen) samo dio tijela, tako da u toku operacije na tome području ne osjeća bol.. Doktori često kažu da anestezija predstavlja "spavanje", jer su tako događaji u toku opšte anestezije najlakše razumljivi. Ali opšta anestezija nije uobičajeno spavanje, nego je to vid privremene nesvijesti koju precizno i odgovorno nadzire anesteziolog. Nazivamo je „pažljivo posmatrana nesvijest“.

Pošto je za hirurga bitno da su u toku operacije mišići opušteni, anesteziolog uspava pacijenta i sa lijekovima oduzme reflekse te tako prouzrokuje relaksaciju mišića. Zato mora privremeno da nadoknadi pacijentovo disanje. Anesteziolog će vam za planiranu operaciju dati odgovarajuće doze potrebnih lijekova, ni previše ni premalo. Pošto se potrebe po dubini anestezije u toku operacije mijenjaju, anesteziolog će Vam sa davanjem različitih doza lijekova pratiti i voditi dubinu (stepen) anestezije. Danas se pacijenti zbog upotrebe modernih i kvalitetnih anestezioloških lijekova bude brzo i prijatno. Kod određenih zahvata dobićete analgetik, koji će ukloniti bol i sredstvo za smirenje. Postaćete pospani i dremaljivi, ali ćete u toku operacije biti sposobni da sarađujete sa okolinom.

ŠTA ZNAČI PREMEDIKACIJA?

Uveče i ujutru prije operacije daće Vam lijek za smirenje i po potrebi lijek protiv bolova. To se naziva premedikacija. Određeni premedikacijski lijekovi Vas smiruju, drugi Vam smanjuju bol. Ukoliko ste dobili premedikaciju vjerovatno se nećete sjećati događaja iz razdoblja neposredno prije anestezije. Djeci dajemo premedikaciju u obliku sirupa ili čepića, odraslima u obliku tableta ili injekcija. Posle premedikacije ne smijete sami da ustanete ili da hodate, u operacionu salu će Vas dovesti.

ZAŠTO SE PONEKAD NA PRIJEDLOG ANESTEZIOLOGA ODLAŽE OPERACIJA?

Za bezbjedni tok bilo koje anestezije, bitno je da ste u što boljoj psihofizičkoj kondiciji. Ponekad anesteziolog može da primijeti posebnosti kod opšteg zdravstvenog stanja pacijenta, koje bi mogle da utiču na tok anestezije. U tom slučaju je potrebno odložiti intervenciju, dok se zdravstveni problem ne riješi ili stanje poboljša. Pravovremeno ćemo Vam objasniti razlog odlaganja anestezije i operacije.

KADA SE UPOZNAJETE SA ANESTEZIOLOGOM?

To zavisi od organizacije rada, broja anesteziologa na pojedinim anesteziološkim odeljenjima i od vrste operacije. Kod kraćih ambulantnih operacija pregled anesteziologa slijedi neposredno prije intervencije. Mnogo pacijenata bivaju operisani na dan dolaska u bolnicu i ne mogu odmah da porazgovaraju sa anesteziologom, pošto on radi u operacionoj sali. Takvi pacijenti su primljeni na odeljenje ali imaju mogućnost da prije anestezije obave razgovor sa anesteziologom. U većini bolnica organizovana je **preoperativna anesteziološka ambulanta** u kojoj vas pregleda anesteziolog. Ukoliko bolnica nema takvu ambulantu, ili ste nepokretni, anesteziolog će Vas posjetiti i pregledati na hirurškom odeljenju. Poslije obavljenog razgovora bićete zamoljeni da **potpišete pristanak na anesteziju**. Dok kod maloljetnih osoba ili osoba sa starateljem pristanak potpisuju roditelj ili staratelj.

ZAŠTO ANESTEZIOLOG ZAHTIJEVA PODATKE O VAŠEM ZDRAVSTVENOM STANJU?

Anesteziolog individualno prilagođava anesteziju zdravstvenom stanju pojedinog pacijenta i potrebama operacije. Zato su mu potrebni podaci o Vašim pređašnjim i pratećim bolestima (šećerna bolest, astma, bolesti srca itd.), upotrebi lijekova, alergijama na lijekove i hranu, kao i o Vašim eventualnim porocima (pušenje, upotreba alkohola, droga, prekomjerna upotreba tableta). Ukoliko koristite više različitih lijekova, a ne poznajete sva njihova imena, ponesite lijekove sa sobom. Zanima ga takođe, da li ste prije toga ranije bili Vi ili Vaši rođaci pod anestezijom i kako ste reagovali.

ZAŠTO PRIJE OPERACIJE NE SMIJETE DA JEDETE I PIJETE?

Ukoliko se u želucu prije anestezije nalazi hrana ili tečnost, u toku uvođenja u anesteziju mogu da izazovu povraćanje. Anestetici blokiraju uobičajene zaštitne reflekse, koji spriječavaju da isprovraćana hrana uđe u traheju i potom u pluća. Šest sati prije svake anestezije ne smjete da jedete i pijete. Prije anestezije se takođe ne preporučuje pušenje. Ukoliko redovno uzimate lijekove možete da ih uzmete sa gutljajem vode. Bebe ne smiju biti dojene 4 sata prije anestezije. Bebe i djeca do druge godine starosti mogu do 2 sata prije intervencije popiti nekoliko gutljaja vode ili čaja bez šećera. Starija djeca ne bi trebala da jedu hranu 6 sati prije anestezije, jednako kao odrasli. Vodu ili čaj bez šećera mogu da piju do 4 sata prije anestezije.

ZAŠTO MORATE PRIJE ANESTEZIJE DA UKLONITE KONTAKTNA SOČIVA, SKINETE NAOČARE I UKLONITE ZUBNU PROTEZU I NAKIT?

Anesteziolog Vam u toku anestezije na obraz postavi masku, preko koje vam daje kiseonik i po potrebi anestetičke gasove (inhalacioni anestetici). Kod tog postupka mu naočare smetaju dok sočiva mogu da se oštete vid. Kada u toku opšte anestezije duboko spavate, anesteziolog brine za vaše neometano disanje. Tada mu smeta zubna proteza, zato morate prije anestezije djelimične ili cijele zubne proteze obavezno da uklonite. Prije većih operacija i kod postupaka npr. magnetna rezonanca , pacijenti moraju da uklone sat i sav nakit , jer to ometa pregled.

KAKO SE PACIJENT BUDI?

Kada se operacija završi prestajemo da dodajemo anestetike i pacijent počinje da se budi. Organizam razgrađuje i uklanja jedinjenja disanjem, urinom i putem žuči. Djelovanje pojedinih lijekova anesteziolog poništava dodavanjem drugih. Brzina buđenja zavisi od brojnih uzroka, između ostalih i od dužine operacije i opšteg zdravstvenog stanja. Anesteziolog brine, da se po okončanoj operaciji prijatno probudite i da vas ne boli. Za spriječavanje bola koriste se različite supstance i postupci. U pojedinim bolnicama nauče pacijente i prije operacije da ocijene bol prema posebnoj skali, koja kasnije pomaže u liječenju bola. Po pravilu bićete o cjelokupnom dešavanju prethodno podučeni.

GDE SE PACIJENT BUDI NAKON OPERACIJE (ANESTEZIJE)?

Pacijent poslije anestezije (operacije), može da se probudi već u operacionoj sali ili u sobi za neposredni postoperativni oporavak. U toku buđenja nadziru ga anesteziolog i anesteziološka medicinska sestra. Anesteziolog brine, da spavanje traje primjereno dugo u odnosu na složenost operacije. Period buđenja veoma često ne ostane u sjećanju. Poslije operacije možete da se probudite na Odeljenju za Intenzivno liječenje. U slučaju obimnih operacija ili ukoliko Vaše zdravstveno stanje zahtijeva intenzivno postoperativno liječenje sa aparatima za vještačko disanje i potporu djelovanja srca i/ili drugih organa, bićete prebačeni na odeljenje za Intenzivno liječenje. Tu će Vas liječiti anesteziolozi - intenzivci i njegovati medicinske sestre i drugi zdravstveni radnici. Na odeljenju za intenzivno liječenje Vaša će rodbina biti svakodnevno obavještavana o Vašem zdravstvenom stanju, takođe će Vas moći ukratko vidjeti ili čak posjetiti.

KAKO SE PACIJENT OSJEĆA POSLIJE BUDJENJA ?

To je zavisno od Vašeg zdravstvenog stanja i lijekova koje ste dobili tokom anestezije kao i od vrste operacije koju ste imali. Poslije operacije će Vam možda biti hladno zato što je temperatura u većini operacionih sala niža. Ponekad neki pacijenti osjećaju suvoću u ustima, boli ih grlo i imaju pojačan nagon na kašalj. Takve pojave su uglavnom posledica anestezije ili vrste operacije koja je obavljena a može biti i rezultat pacijentove specifične reakcije. Takva stanja korigujemo lijekovima.

KADA PACIJENT MOŽE DA ODE KUĆI POSLIJE OPERACIJE?

Poslije kratkotrajnih ambulantnih anestezija i operacija možete otići kući poslije 2-4 sata u pratnji odrasle osobe. Najmanje 24 časa poslije anestezije ne smijete voziti automobil ili upravljati mašinom, ne smijete da donosite značajne odluke , potpisujete zakonske akte ili pijete alkoholno piće. Iako se osjećate dobro , Vaši refleksi kao i sposobnost razumjevanja su usporeni. Savjetujemo Vam da odmarate i konzumirate lagano piće i hranu. Bebe i djeca mogu ubrzo poslije anestezije da piju čaj sa šećerom, dok sa kašastom hranom pričekamo barem još 2 sata. Zbog savremenih anestezioloških i operativnih tehnika pacijenti danas odlaze ubrzo poslije operacije na kućnu njegu i vraćaju se samo na kontrolne preglede. Naravno, potrebno je da kući imaju pomoć odrasle i odgovorne osobe uz poštovanje uputstva doktora.

KAKO PACIJENT MOŽE DA DOPRINESE BEZBJEDNIJOJ ANESTEZIJI ?

- Prije planirane operacije poboljšajte svoju kondiciju-možda svakodnevnom šetnjom
- Najmanje 6 sedmica prije operacije prestanite sa pušenjem.
- Ograničite unos alkoholnih pića.
- Lijekove koje redovno koristite u terapiji svoje bolesti, koristite sve do operacije, ali morate o tome obavijestiti anesteziologa.
- Ukoliko uzimate aspirin ili druge lijekove protiv koagulacije krvi-obavezno upozorite anesteziologa, koji će Vam savjetovati da li i kada da prestanete sa uzimanjem tih lijekova
- Iscrpno obavijestite anesteziologa o svim zdravstvenim teškoćama. Ukoliko Vas je posle svih ovih informacija i dalje strah anestezije , posjetite odeljenje anestezije u Vašoj bolnici i porazgovarajte sa anesteziologom.

UPUTSTVA RODITELJIMA I DJECI PRIJE ANESTEZIJE

Vaše dijete će biti operisano. Možda ste uznemireni i zbog toga bi htjeli da smanjimo Vašu brigu sa sledećim informacijama:

Kako da Vaše dijete pripremite za anesteziju i operaciju?

Obično djeca bivaju primljena u bolnicu nekoliko dana ili dan prije operacije - zavisi od intervencije. Ukoliko nisu obavljene potrebni laboratorijski nalazi (krvna slika-hemogram, urin, paraziti u blatu), onda se oni urade kod nas. Dan prije intervencije (ili na dan intervencije) dijete biva pregledano od strane doktora pedijatra, koji nas obavještava o njegovom opštem zdravstvenom stanju, još nas posebno upozori na eventualne faktore rizika (nasledne bolesti, bolesti disajnih organa, srca, mišića, vakcine, prethodne operacije, povrede). Kod planiranih intervencija (operacija) djeca sa povišenom, sa opštom prehladom ili sa nekom drugom ozljedom, neće biti podvrgnuta anesteziji. Takva stanja mogu da uzrokuju komplikacije i da ugroze život djeteta. Ukoliko je potrebno, anestezija i operacija biće odloženi.

Pre operacije pridržavamo se detaljnih uputstava ishrane

1. Bebe ne smiju da se doje 4 sata prije intervencije.
2. Bebe i djeca do dvije godine starosti mogu da popiju 2 sata prije intervencije još nekoliko gutljaja vode ili čaja. Ne smijemo im davati mlijeko, sok od pomorandže i gusti sok, dok čvrstu hranu ne smiju uzimati 6 sati prije operacije.
3. Djeca starija od dvije godine, ne smiju da uzimaju hranu 6 sati prije operacije, 4 sata prije intervencije mogu da piju vodu, čaj ili bistri sok

Priprema za anesteziju

Djetetu koje je prije operacije uznemireno, dajemo na odeljenju sirup, koji smiruje i uspavljuje. Svaki lijek, koji koristimo u anesteziji može da uzrokuje nepredviđene neželjene efekte. Oni se rijetko pojavljuju, no ipak je potreban pažljiv nadzor. Lijekove protiv bolova i za smirenje možemo dati djetetu u obliku čepića.

Opšta anestezija

Koristimo dva načina uspavlivanja djece. Dobro bi bilo, da o tome kući porazgovarate sa Vašim djetetom.

1.Uspavlivanje sa maskom

Dijete može da zaspi tako da preko prijatno mirišljave maske, koju drži anesteziolog (ponekad i sestra ili pacijent) udiše smješu gasova. Ona je prvo bez mirisa, a poslije nekoliko udisaja pojavi se miris uz brzi nastup sna (za par minuta).

2.Uspavlivanje sa ubodom

Ta opcija je brža i za određene pacijente adekvatnija. Putem igle u venu iniciramo sve lijekove i tečnosti. Dovođenje tečnosti je neophodno zbog "stradanja" prije operacije i zabrane uzimanja tečnosti odmah poslije operacije. U toku operacije dijete ne čuje, ne vidi i ništa ne osjeća.

DODATAK

KONTROLNI PREGLED APARATA I OPREME (Check liste)

Aparat za anesteziju : tip broj	☐
Priključci za centralni razvod gasova priključeni	☐
Pritisak O ₂ u razvodu 5 Atm	☐
Pritisak azot-oksidula u razvodu 5 Atm	☐
Pritisak O ₂ u cilindru	☐
Pritisak azot-oksidula u cilindru 51 Atm	☐
Provjerena ispravnost mjeraca protoka gasova (flowmeter)	☐
Provjeren ventil za veliki protok O ₂ (by-pass)	☐
Provjereno punjenje isparivača	☐
Provjerena funkcija aspiratora	☐
Provjereno zaptivanje sistema za disanje	☐
Provjerena ispravnost apsorbera za CO ₂	☐
Provjerena funkcija respiratora i svih alarma	☐
Provjereno uklanjanje gasova iz sale	☐
Laringoskop	☐
Endotrahealni tubusi i vodič	☐
Kateteri za aspiraciju	☐
Rastvori i.v. anestetika	☐
Relaksanti	☐
Ostali medikamenti	☐
Sve pripremljeno i obilježeno	☐
Pregled izvršio	☐
Datum.....20..... godine.	

Sertifikovana ISO 9001

UNIVERZITETSKA BOLNICA

FOČA

Studentska br. 5

Tel: 058/222-500; Faks: 058/210-417;

E-mail: bolnicaf@bolnicafoca.com

Web: www.bolnicafoca.com

Nastavna baza fakulteta

Ime i prezime:
Matični broj:
Datum:
Dijagnoza:
ANAMNESIS ET STATUS PRAESENS: EKG: RTG: Lab.analize:
Zaključak:
Napomena:
Premedikacija:

ASA 1 _____
ASA 2 _____
ASA 3 _____
ASA 4 _____
ASA 5 _____
ASA 6 _____
E _____

ANESTEZIOLOG

Svojim potpisom potvrđujem da sam od strane anesteziologa upoznat sa tokom i eventualnim komplikacijama koje mogu nastupiti u toku anestezije, uz svu pažnju i savremeno vođenje iste, te da dajem svoju saglasnost i pristanak na:

1. Opštu anesteziju _____
2. Spinalnu anesteziju _____
3. Epiduralnu anesteziju _____
4. Regionalnu anesteziju _____
5. Lokalnu anesteziju _____

Potpis pacijenta
(roditelja ili saglasnost)